

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 grudnia 2019 r., sprostowanego postanowieniem z dnia 20 grudnia 2019 r.

Powódka B. M. pozwem z dnia 17 października 2018 skierowanym przeciwko pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią ojca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie na rzecz powódki od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka podała, że w wyniku wypadku drogowego z dnia 19 października 2015 r. poniósł śmierć jej ojciec – A. Ś.. Wskutek tego zdarzenia powódka doznała olbrzymiego wstrząsu psychicznego, utraciła bowiem bardzo bliską jej osobę. Nagła i przedwczesna śmierć ojca stanowi dla powódki wydarzenie traumatyczne, a świadomość utraty najbliższej osoby wprowadziła w jej życie pustkę i niepokój o przyszłość.

(pozew – k. 2-4)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, że kwestionuje powództwo zarówno co do zasady, jak i wysokości. Wskazał, że nie ma podstaw do przyjęcia zasady odpowiedzialności, albowiem śledztwo prowadzone w sprawie wypadku z dnia 19 października 2015 r. zostało umorzone i brak jest dowodów zaistnienia przestępstwa oraz naruszenia zasad ruchu drogowego. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł jednocześnie, że roszczenie jest zawyżone.

(odpowiedź na pozew k. 32-33)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 października 2015 r., około godziny 8:00 rano w P., przy ul. (...) doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego poniósł śmierć ojciec powódki - A. Ś.. W. R. (1), kierujący samochodem osobowym marki O. (...), o numerze rejestracyjnym (...), poruszając się ul. (...), zbliżając się do skrzyżowania ulic, chcąc wykonać manewr skrętu w lewo, nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu, prawidłowo poruszającemu się po ścieżce rowerowej A. Ś. w wyniku czego doszło do upadku rowerzysty i doznania przez niego urazu brzucha.

(protokoły przesłuchania k. 12-17, zeznania świadka M. R. k. 53 nagranie 00:02:32-00:08:04, zeznania świadka W. R. k. 53 nagranie 00:08:04-00:14:06)

Z miejsca wypadku A. Ś. został przetransportowany karetką do Szpitala im. (...) w Ł., gdzie przebywał od 19 do 21 października 2015 r. na Oddziale Intensywnej Terapii. Poszkodowany był leczony z rozpoznaniem urazowego pęknięcia wątroby, które w dniu 21 października 2015 r. doprowadziło do zgonu. Poszkodowany w chwili śmierci miał 79 lat.

(odpis skrócony aktu zgonu k. 10, protokół oględzin i otwarcia zwłok k. 19-23)

W sprawie w/w wypadku komunikacyjnego było prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Poddębicach śledztwo, sygn. akt RSD 457/15, o przestępstwo z art. 177 k.k., które w dniu 15 grudnia 2015 r. zostało umorzone z uwagi na brak dostatecznych danych uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa. W uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu śledztwa podniesiono, że nie można jednoznacznie stwierdzić, iż doszło do potrącenia rowerzysty przez samochód. Obrażenia jakich doznał A. Ś. mogły bowiem powstać zarówno na skutek upadku na twarde podłoże jak

i od uderzenia brzuchem o element roweru. Nie pozwala to wykluczyć, że upadek rowerzysty na jezdnię nastąpił w wyniku, spowodowanej lekką reakcją na ewentualne zderzenie z pojazdem O. (...), wykonującym manewr skrętu w lewo z drogi podporządkowanej.

(pismo k. 11, postanowienie k. 24-25)

W momencie w/w wypadku komunikacyjnego pojazd marki O. (...), należący do W. R. (1), posiadał ważne badania techniczne i została dla niego zawarta umowa OC w pozwanym Zakładzie, numer polisy (...).

(pismo k. 26)

Pismem z dnia 9 grudnia 2015 r. powódka zgłosiła do pozwanego roszczenie o wypłatę kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 220 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (wieniec z kwiatów). Pismo wpłynęło do pozwanego w dniu 15 grudnia 2015 r.

Strona pozwana odmówiła wypłaty świadczeń na rzecz powódki, kwestionując swoją odpowiedzialność za zdarzenie.

(akta szkodowe k. 36)

Przyczyną w/w wypadku było naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym i wymuszenie pierwszeństwa przed nadjeżdżającym drogą z pierwszeństwem przejazdu one rowerzystą A. Ś. przez wyjeżdżającego z ulicy podporządkowanej kierującego samochodem O. (...) W. R. (1), który na skutek braku należytego skupienia uwagi na obserwacji drogi i innych uczestnikach ruchu najprawdopodobniej nie zauważył rowerzysty.

Nie ma podstaw do wykluczenia, iż doszło do uderzenia rowerzysty przez samochód O. (...). Udokumentowane uszkodzenia roweru, w szczególności odkształcenia ramy oraz widelca przedniego roweru, którym poruszał się A. Ś. wskazują, że najprawdopodobniej doszło do lekkiego uderzenia przednim zderzakiem samochodu O. (...) w lewą nogę rowerzysty, wskutek czego mógł się on przewrócić na prawą stronę, co z kolei koreluje z otarciem naskórka palca prawej dłoni. Tego rodzaju uszkodzenia roweru nie powstałyby, gdyby nastąpiło zwykłe przewrócenie się rowerzysty. Swobodne przewrócenie rowerzysty nie spowodowałoby w/w. odgięcia widelca z jednej strony. Dla powstania takiego uszkodzenia musiała powstać siła z boku. Brak śladów na samochodzie O. (...) nie wyklucza możliwości kontaktu z nogą rowerzysty zwłaszcza, że samochód był wieżo umyty i zetknięcie ciała rowerzysty, jego odzieży z samochodem mogło nie pozostawić śladów.

Kierujący rowerem A. Ś. miał prawo liczyć, że inni uczestnicy ruchu drogowego będą przestrzegali zasad ruchu drogowego. Brak jest podstaw do przyjęcia przyczynienia się A. Ś. do zaistniałej sytuacji na drodze.

(opinia biegłego ds. ruchu drogowego k. 139-156 akt II C 455/16, opinia ustna uzupełniająca k. 194 v. - 195 nagranie 00:02:04-00:13:44 akt II C 455/16, opinia ustna uzupełniająca k. 73 v. nagranie 00:02:54-00:03:49)

Na skutek przedmiotowego zdarzenia A. Ś. doznał pęknięcia wątroby, rozerwania sieci mniejszej z uszkodzeniem naczyń krwionośnych, wylewów krwi w krezce, krwiaka jamy otrzewnowej, podbiegnięć krwawych w tkankach miękkich na przednio-bocznej prawej powierzchni klatki piersiowej, wybroczyn krwawych w prawej okolicy podłopatkowej. otarcia naskórka grzbietu V palca prawej ręki. W następstwie obrażeń brzucha doszło u niego do wstrząsu krwotocznego i następnej niewydolności krążeniowo – oddechowej. Wyłącznie w oparciu o obrażenia ciała A. nie można jednoznacznie stwierdzić, że został on potrącony przez samochód. Upadek i związane z tym obrażenia ciała, skutkujące zgonem mogły powstać w wyniku potrącenia przez samochód lub w wyniku samodzielnego upadku. Obrażenia u rowerzysty powstały na pewno przy upadku z uderzeniem brzucha o wystający twardy przedmiot (prawdopodobnie część roweru). U rowerzysty potrąconego przez samochód (w zależności od charakteru potrącenia) nie muszą występować typowe obrażenia dla potrąconego przez samochód takie jak obrażenia podudzi, których nie stwierdzono i A. Ś..

(opinia biegłego ds. medycyny sądowej k. 170-172 akt II C 455/16)

Powódka B. M. w chwili zdarzenia miała 49 lat.

Powódka była córką zmarłego oraz jego pierwszej żony. Matka powódki zmarła, gdy ta miała 14 lat. Później A. Ś. ożenił się ponownie.

Początkowo A. Ś. mieszkał razem z B. M., wyprowadził się jednak od niej ok. 1990 r. i zamieszkał wraz z drugą żoną w P.. Mimo to powódka spotykała się z nim ok. raz w tygodniu, ojciec pomagał jej w opiece i wychowaniu córki – P. M. (1). Gdy powódka miała dyżury w szpitalu, w którym pracowała, to wtedy A. Ś. przyjeżdżał do niej, by zająć się wnuczką. Córka powódki ma obecnie 30 lat, wyprowadziła się od matki ok. 2014 r.

Powódka utrzymywała bliskie i częste kontakty z ojcem, wzajemnie się odwiedzali, razem spędzali święta i uroczystości rodzinne. Ojciec wspierał powódkę radą oraz finansowo, był dla niej filarem.

Po śmierci ojca powódka leczyła się u lekarza psychiatry ze stwierdzeniem reakcji na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne. Przez blisko 2 lata brała leki antydepresyjne. Odczuwa niesprawiedliwość, złość, żal, tęsknotę.

(dokumentacja medyczna k. 44-49, zeznania świadka P. M. k. 53-54 nagranie 00:14:06-00:33:13, zeznania powódki k. 59 nagranie 00:07:35-00:28:53)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów złożonych do akt niniejszej sprawy oraz zeznań świadków J. K. i A. W., zeznań powódki, uznając, że dowody te tworzą one spójną, logiczną całość.

W oparciu o art. 278¹ k.p.c. Sąd oparł się także na opiniach biegłych z zakresu ruchu drogowego oraz medycyny sądowej, wydanych w toku postępowania sądowego prowadzonego przed Sądem Okręgowym w Łodzi pod sygn. akt II C 455/16, uznając, że nie były one kwestionowane przez strony postępowania, a nadto zostały sporządzone w sposób profesjonalny i przekonujący, zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym ich przedmiot.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo częściowo okazało się zasadne, zasługując w tym zakresie na uwzględnienie. W pozostałej części powództwo jako niezasadne zostało oddalone.

Na gruncie niniejszej sprawy, w pierwszej kolejności, konieczne było odniesienie się do zasady odpowiedzialności strony pozwanej, która była przez nią kwestionowana. Wynika ona z przejęcia przez stronę pozwaną ciężaru odpowiedzialności za skutki cywilnoprawne wypadku komunikacyjnego w związku z zawartą umową ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego oraz przepisów art. 822 k.c. oraz art. 34 i 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 ze zm.).

Podstawą odpowiedzialności W. R. (1), kierującego samochodem marki O. (...), za którego odpowiedzialność ponosi pozwany Zakład, w związku z udzieloną ochroną ubezpieczeniową jest art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c. W oparciu o te przepisy samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego pojazdu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Istota zasady ryzyka sprowadza się do nałożenia na dłużnika odpowiedzialności odszkodowawczej niezależnej od istnienia po jego stronie winy i bezprawności, co oznacza, że dowód braku winy (ekskulpacja) nie zwalnia go z odpowiedzialności. Równocześnie drugą cechą odpowiedzialności na zasadzie ryzyka, jest jej wyłączenie w ustawowo wymienionych przypadkach, określanych mianem okoliczności egzoneracyjnych. Ocena, że w sytuacji faktycznej danej sprawy ma miejsce jedna z przyczyn egzoneracyjnych wyłącza także odpowiedzialność za wyrównanie tego uszczerbku po stronie poszkodowanego przez zakład ubezpieczeń posiadacza pojazdu, ten bowiem odpowiada

jedynie w przypadku odpowiedzialności za następstwa zdarzenia szkodzącego samego ubezpieczonego i tylko w granicach tej odpowiedzialności, dodatkowo kształtowanych warunkami opisanymi w umowie ubezpieczenia (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa 1181/15, Legalis 1428461, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt I ACA 62/15, Legalis 1249540).

Zdaniem Sądu na gruncie niniejszej sprawy nie wystąpiły jakiegokolwiek okoliczności egzoneracyjne. Jednocześnie uznać należy, że umorzenie śledztwa, prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w Poddębicach pod sygn. akt RSD 457/15, nie może stanowić podstawy do przyjęcia, że strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 19 października 2015 r.

Jak bowiem stanowi art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Sąd w postępowaniu cywilnym jest związany wyłącznie orzeczeniem spełniającym kumulatywnie wszystkie przesłanki wymienione we wskazanym przepisie, a zatem: 1) wyrokiem, 2) prawomocnym, 3) skazującym, 4) wydanym w postępowaniu karnym. Tym samym postanowienie Prokuratury z dnia 15 grudnia 2015 r. o umorzeniu śledztwa o popełnienie przestępstwa z art. 177 k.k. w żadnej mierze nie może wiązać sądu w niniejszej sprawie, a tym samym wywoływać jakiegokolwiek wpływu na ocenę odpowiedzialności strony pozwanej.

Z uwagi na powyższe Sąd uznał, że zostały spełnione wszelkie przesłanki odpowiedzialności, przewidziane w treści art. 436 § 1 k.c. tj. wystąpienie szkody i istnienie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy ruchem pojazdu, a szkodą. Nie ulega bowiem wątpliwości, że na skutek wypadku z dnia 19 października 2019 r. poniósł śmierć ojciec powódki – A. Ś..

Podstawą materialnoprawną roszczeń powódki jest art. 446 § 4 k.c. Przepis ten stanowi, że jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zadośćuczynienie to ma zrekomensować cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci osoby najbliższej. Określając wysokość tego zadośćuczynienia należy wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej przez poszkodowanego krzywdy, a więc przede wszystkim wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rolę w rodzinie pełnioną przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej (np. nerwicy, depresji), stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał znaleźć się w nowej rzeczywistości i ją zaakceptować, wiek pokrzywdzonego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 roku, sygn. akt III CSK 279/10, z dnia 10 maja 2012 roku, sygn. akt IV CSK 416/11).

Należy przy tym pamiętać, że zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 KC powinno mieć przede wszystkim kompensacyjny charakter. Nie może zatem stanowić zapłaty symbolicznej, ale musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość tego zadośćuczynienia nie może jednak być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, ale powinna być - przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego - utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2001 roku, sygn. akt III CKN 427/00). Przesłanka przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa nie może jednak pozbawić tego zadośćuczynienia funkcji kompensacyjnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2006 roku, OSN z 2006 roku, z. 10, poz. 175).

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego wskazuje, że powódka ze swoim ojcem żyła w zgodnej i kochającej relacji. Powódka utrzymywała z ojcem żywe relacje, często się odwiedzali i kontaktowali. We wcześniejszych latach natomiast, kiedy córka powódki była w wieku szkolnym, A. Ś. pomagał w opiece nad wnuczką i jej wychowaniem m.in. przebywając z nią w czasie kiedy powódka miała dyżur w szpitalu.

Bezsprzecznym też jest fakt, że przedwczesna i niespodziewana śmierć ojca stanowiła dla powódki wydarzenie głęboko traumatyczne. Na jego skutek powódka podjęła leczenie u lekarza psychiatry, przez blisko dwa lata zażywała leki

antydepresyjne. Do dnia dzisiejszego powódka nie może pogodzić się ze śmiercią ojca, odczuwa niesprawiedliwość, złość, żal, tęsknotę.

Jednocześnie Sąd, dokonując oceny wysokości należnego powódce zadośćuczynienia, miał na uwadze wiek zmarłego oraz powódki w momencie przedmiotowego wypadku. Podkreślić należy, że A. Ś. w chwili śmierci miał 79 lat, powódka natomiast 49 lat. Jedyne dziecko powódki, córka P., była już wtedy pełnoletnia i nie mieszkała z matką, nie było więc już potrzeby pomocy w opiece nad nią. Średnia statystyczna długość życia dla mężczyzn, wynosi zgodnie z tablicami trwania życia opracowywanymi przez GUS 73,6 lat. Stwierdzić tym samym należy, że powódka wraz ze swym ojcem tworzyłoby rodzinę przez stosunkowo nie tak długi okres czasu w stosunku, np. do czasu jaki mogłyby tworzyć rodzinę osoby w wieku np. 20 i 40 lat.

W każdej sprawie o zadośćuczynienie uwzględnienia wymaga również okoliczność, że wysokość zadośćuczynienia powinna być z jednej strony odczuwalna dla powoda, ale z drugiej strony nie może prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia. Z uwagi więc na fakt, że suma zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa na datę zdarzenia (w niniejszej sprawie był to rok 2015) oraz uwzględniając wszystkie wskazane i rozważone powyżej okoliczności, Sąd Okręgowy uznał, że odpowiednią sumą tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną przez powódkę na skutek śmierci ojca, w szczególności z uwagi na silną więź łączącą powódkę z ojcem i okoliczność, że jego śmierć stanowiła dla niej traumatyczne zdarzenie, jeszcze bardziej nasilone ze względu na nagłość wypadku i przedwczesność tej śmierci, będzie kwota 55.000 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego powyższa kwota powinna być dla powódki wartością odczuwalną, pozwalającą na przewycięzenie pozostałych ujemnych przeżyć psychicznych przy jednoczesnym zachowaniu jej w rozsądnych granicach i nie podważającej kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia. W pozostałym zakresie żądanie należało oddalić.

Sąd w pełni zaakceptował żądanie odsetkowe powódki tj. zasądzenie zadośćuczynienia od dnia 30 stycznia 2016 r., przyjmując jako zasadę, zadośćuczynienie za krzywdę stają się wymagalne po wezwaniu ubezpieczyciela przez poszkodowanego (pokrzywdzonego) do spełnienia świadczenia odszkodowawczego (art. 455 k.c.). Od tej zatem chwili biegnie termin wymagalności odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.). Wobec powyższego, Sąd zasądził kwotę zadośćuczynienia i odsetki ustawowe, przyjmując termin wymagalności tego świadczenia na dzień 30 stycznia 2016 r. w oparciu o art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.). Skoro powódka zgłosiła szkodę pismem z dnia 9 grudnia 2015 r. doręczonym stronie pozwanej w dniu 15 grudnia 2015 r., to należność tytułem zadośćuczynienia uwzględniona przez Sąd Okręgowy, a mieszcząca się w żądaniu w skierowanym do strony pozwanej, stała się wymagalna we wskazanej przez powódkę dacie.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 100 k.p.c. powódka wygrała niniejszy proces w 68%, pozwany zaś w 32%. Koszty poniesione przez strony wyniosły łącznie 12.817 zł, z czego powódka poniosła 7.400 zł (opłata od pozwu – 2.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika – 5.400 zł), a strona pozwana 5.417 zł (wynagrodzenie pełnomocnika – 5.400 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17 zł). Powódka powinna ponieść koszty w wysokości 4.101,44 zł (32% z 12.817 zł). Różnica pomiędzy poniesionymi przez nią kosztami (7.400 zł) a obciążającymi ją (4.101,44 zł) wynosi zatem, zaokrąglona do pełnej kwoty, 3.299 zł. Tę kwotę Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki tytułem kosztów procesu.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć zgodnie z wnioskiem.